

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési árak:

Negyedévre 20 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

STEFÁN BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi utca 2.

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett
közlünk.

Csernus Mihály

Endrőd község apátplebánosa június hó 29-én a csanádapácai róm. kat. templomban, ahol ezelőtt 25 évvel ujmiséjét az Egek Urának bemutatta, tartotta meg ezüstmiséjét és ünnepelte pappá-szentelésének 25. évfordulóját. Nem véletlen dolga az, hogy az ilyen jubiláris papi ünnepségek az Egyház-alapító és egyházszerző apostoli fejedelmek ünnepén, vagy annak közelében esedékesek és folynak le, mert az Egyház 2000 éves tradíciójához hiven ezen apostoli emlékünnap körüli időben szokta kiszolgáltatni az egyházi rendszerségét, kifejezést akarván adni annak a hó óhajának, hogy a küzdő Egyház tengerén sajkába szálló ujmisés papok szent Péter apostol szellemében erősítsék azt a sziklát, melyre az Ur Jézus Egyházát építette és, hogy magukkal vigyék az isteni szeretet és tudomány mindazon fegyvereit, melyekkel az első teológus apostol — szent Pál — oly csodás és diadalmasan eredményes harcokat vívott.

Az apostolfejedelmek ünnepe tehát árnyékként kísérik azok a jubiláris ünnepek, melyek egy-egy lelkipásztor életében ilyenkor és esetenként előfordulnak. Ez évben Endrőd község katolikus híveinek Szent Péter és Pál napját lelkipásztoruk ezüstmiséje tette jelentősebbé és magasabbá.

Az ezüstmise a most vázolt okok miatt nem csupán a lelkipásztor ünnepe, aki Isten különös kegyelme folytán elérte a jubiláris évfordulót, hanem ünnepe egyháznak és híveinek is, de ünnepe jelen esetben Endrőd községnek is, melynek életében olyan jelentős szerepet játszott és játszik, mert az isteni kegyelem eredménye az is, hogy egyházunk jó lelkipásztorok vezetése alatt áll.

E magasztos évfordulón az endrődi róm. kath. Egyház elsősorban is őszinte, mélyeséges hálával fordul a Mindenható felé, hogy nagy kegyelemben részesítette és olyan lelkipásztor állított az endrődi Egyház élére, kinek reverendája nemesen dobogó szívet takar és aki e szentpáli fegyverek minden fajtájával mindenkor csak egyet keresett és egyért harcolt: a Krisztusért; s aki Egyházát 14 éves itteni működése alatt biz-

tos és határozott kézzel mindenkor csak előbbre vitte és vezette az örökűdösség vizei felé. És hogy küzdelmes harcaiban eredményt tudott elérni, az annak köszönhető, hogy elsősorban is önmaga iránt volt szigorú és határozott s így élő példát mutatott Krisztus követésben.

Üdvözljük tehát Csernus Mihály apát urban a 100 százalékosan aktív, modern katolikus lelkipásztort!

Üdvözljük benne az országos hírű közéleti férfit, akit kora ifjúsága óta ott találunk a gyakran hálátlan közéleti küzdőtérén. Mint káplán, bárhol volt is állomása, mindenütt maradandót alkotott. Kulminált tevékenysége debreceni káplánsága idején, ahol létrehozta a Zita Hadiárvaházat, a szent László Dalárdát, egyik kezdeményezője és a szervezésben irányítója volt a debreceni Hangya-Szövetkezet, Hajdúöld sajtóvállalat, Gazdasági Takarékszövetkezet, Otthonma is virágzó intézményeknek, és a vörös világ bekövetkeztével katolikus keresztény és nemzeti meggyőződésének olyan bátor hitvallója volt, hogy ezért börtönbe hurcolták. — A nemzeti éra visszatérése után innen indult az országos politika tere, mint Battonya nemzetgyűlési képviselője s bár csak egy ciklusban volt képviselő, azóta sem szünt meg rövid két év alatt szerzett hatalmas ösztököléseit minden közérdekű és jogos magánérdekű ügyben eredménnyel felhasználni.

Az endrődi Egyházközség ezer hívének gondozása, az esetleges felemelése, az eltévedtek jóútra térítése egész embert kívánt. Gigászi harcot folytat már több mint 14 esztendeje a nemzetpusztító rákfene, az egyke ellen, amely már a hecsületes endrődi katolikus híveket is megfertőzte. — Szerető szíve nemcsak híveinek lelki nyomorát érezte. Hanem sokat fáradozott és munkálkodik ma is, hogy ennek a sorsüldözött szegény népnek testi nyomorát is enyhítse. Különösen az utóbbi két aszályos esztendő nagy megpróbáltatások elé állította az endrődi munkás népet. — Ó nagyon sokat fáradozott, kért és maga is áldozott, s így nagy érdeme van abban, hogy a nyomor a téli időben nem öltött katasztrófális méreteket. —

Ideje jutott arra is, hogy mindennemű társadalmi megmozdulásban és szociális tevékenységben résztvegyen. A magyar betegség: a tudóvsz leküzdése érdekében létrehozta Endrődön a Vöröskeresztet és úgy felvirágoztatta, hogy ezért a Kormányzó Ur legmagasabb elismerését érdemelte. Az erkölcsi nívó emelésére megteremtette a vallásos egyesületek sorozatát és a magyarság szétszűllött erőinek egyesítésére közreműködött számos társadalmi egyesület létrehozásában.

Tudta és érezte, hogy híveinek jövődö boldogulását úgy segítheti elő legjobban, ha kulturális színvonalát emeli. A magára maradt és szétszört tanyavilágban bölcs előrelátással kilenc új iskolaegységet létesített. Ebben a munkájában az a szándék is vezette, hogy a kis tanyai gyerekek számára rossz idő esetén is az iskola megjelölését lehetővé tegye. Az általános műveltség könnyebb megszerzésére, s a tanulni vágyó, de szegény sorsu ifjúság helyzetének könnyítésére megalapítja a polgári iskolát. Agilitásával életet visz az iskolán kívüli Népművelés munkájába, mellyel a felnöttek ismeretét és szaktudását fejleszti. Ezerágu egyházi hivatásbeli és közéleti tevékenysége mellett ideje van arra is, hogy időnként a muzsákkal foglalkozzék és mint zeneszerző maradandó nevet biztosítson magának.

Végül arról is emlékezzünk meg, hogy ennek a lapnak Ő volt az alapítója és létrejötté óta lelke. Kimondhatatlan hálával tartozunk ezért neki, mert ez a lap nemcsak az endrődieknek van hivatva — ha ritkán is — szórakozást és vallás-erkölcsi táplálékot nyújtani, hanem ez a lap viszi messze földre Endrőd kultúrnívóját.

Talpig ember! A szürke hétköznapokban mindig csak egyet cselekszik: dolgozik! Nincs olyan életmegnyilvánulás, ahol Ő meg ne jelenne, ahová szerző ereje és bölcs irányítása el ne jutna. Nem lehet melegebb és őszintébb kívánságunk az Ur Istenhez, minthogy Őt őrizze és tartsa meg hivatásában és közéleti pozíciójában még sokáig, hogy ennek a sorscsapásokkal sújtott községnek és a szenvedő magyar népnek még sok üdvös szolgálatot tehessen!

Ad multos annos!

Ezüst misére...

Azon a napon harangzugás között Virágosó hullott, illat harmatozott S fiatal arcodon boldogság tükrözött, Szemedből örök tűz és fény sugárzott, Szíved bátor, lépted határozott volt S nyitva volt előtted az egész mennybolt, Mikor virágos, ujmisés oltár Legelső fokánál térdet hajtottál S az életnek indultál!

Az égen a nap nem ragyogott szebben. Mint csillogtak akkor az örömkönnyekek. Egre néző sok allelujás szemben, Amikor elhangzott „Az Ur veletek!” Ajkadról először s imára tártad Két karod s szívedben magadhoz zártad Krisztust, keresztjét, elesett lelkeket S őket menteni, virágos oltárnál A harcra elindultál!

Azt hitted, nemde? virágos oltárnál, Annak lépcsőjén jutsz fel a magasba És meg sem állsz, csak Isten trónusánál. Hiszen oly sok erőt szívtál magadba, Mikor a Főpásztor felkent tégedet És a Szentlélek szállta meg lelkeket Minap, hogy erős és hő katonája légy, Bűn, harc, kicsi volt ujmisés oltárnál, Ahol még nem harcoltál.

Ujmisés oltárod koszorus díszre Illatát, virágát, zöldes bársonyát Egyszer csak hullatni, vesztetni kezdte. Felcserélte tisztá, fehér fátyolát A Veronika-kendő és — szomorú — Megjelent rajta a töviskoszoru S benne a szenvedő, megváltó Jézus Vérrózsákat mutatott ott, az oltárnál, Honnan oly bátran indultál.

Tán meg is torpant nemrég bátor lelked, Erős szíved és elhatározásod, Mikor a harcban észrevenni kezdted, Mily nehéz magasba, Istenhez szállnod, Mikor láttad, mily sok a bűn s vétek, Fájdalom, szenny, mocskok mily temérdek És érezted, hogy meredek a lépcső, Mely még kicsi volt virágos oltárnál, Mikor nem harcoltál.

Sima arcod hamar redőkbe vonult, Mikor egy kisdédet megkereszteltél, Primiciás lelkedre felhő borult, Amikor először gyóntatni kezdted, Mikor az első vonagló betegnek, Feladtad az utolsó szent kenetet, Mert láttad, hogy csak a bűnök azok, Amelyek oly sok vérrózsát okoznak A szenvedő Jézusnak.

Most már sejtetted, hogy az Ur oltára, Nem csak a tiéd, a te szép őrszágod, Ahol mindig él Jézus, boldogságod, Fáradt lélekkel, amikor odaállsz, Erzed, mily kevés magadért a fohász, Mert szíved megüli nyomor, fájdalom Mit felszedsz, templomon kívül és belül A földokló lelkekből...

Ördöggel, emberrel folytatott harcban, Örömtől, bánattól tarkított gáton, Sok napsütésben, még több viharban, Ágyamorgás közt, vörös lángcsapáson, Istenért-hazáért szömezőn csatázva, Készen életre, készen a halálra — Huszonöt évet morzsoltál le lassan... S virágok helyett leszállt oltárodra Az ezüstös glória!

Ezüstös oltárnál, ezüstös fejfel, Egy igazsággal, tudom, gazdagabb vagy, Mit lassan szerzél, sokszor vérző szívvel... De örök kincset ér, értéke oly nagy. Reávilant szíved, hogy az oltárnál Minden lépcső több, magasabb náladnál, Rajtad át jut az irtalom Atyjához Bűn tengeré — s ha kezéd nem jól markol Az oltárig sem hatol.

Oltár zsámolya — Isten lépcsője vagy. Széles, a bölcsőtől sirig terjedő. Sokan taposnak. Ne félj! El ne fáradj! Bátorítson a huszonöt esztendő! A virág hervad, az ezüst finomul, Oltárodól lőle aranyló köd vonul. Harcod tűzén át az Isten int feléd. Kezét nyújtja, segít, visz magasra... Az arany régiókba!

Harsányi László
főjegyző.

Katolikus Akció

Június 23—25-én tartotta a K. A. országos központja az évenként szokásos lelkipásztori konferenciát. —

A nagyváradi egyházmegyéből Czopik Gyula prelátskanoonok, Barabás György prépostplebános, Csernus Mihály apátplebános, Ambrus Tibor püspöki tanácsos és Takácsy Dénes karkáplán vettek részt a népes és magas színvonalu gyűlésen.

Dr. Glattfelder Gyula csanádi megyésyüspök, a Katolikus Akció országos ügyvezető elnöke nyitotta meg és vezette le a falu lelkipásztori ügyeit tárgyaló három napos közgyűlést —

A konferencia célja az volt, hogy kiváló szakelődök ismeretése alapján alapos megbeszélések és elhatározások alá kerüljenek mindama eszközök és módok, amelyek felhasználásával a magyar falvak súlyos gondokkal és az élet nehézségeivel küzdő népének lelkiéletét, egész életét mélyebben áthassa a krisztusi hit, bizalom, hűséges ragaszkodás és öntudatos valláserkölcsei élet ereje.

A falu valláserkölcsei megújodásának munkájához tartozónak véli konferencia a falu kisgazda, kisiparos és munkástömegek gazdasági és szociális ügyeinek tárgyalását, s felvetődő reformgondolatoknak az állami végrehajtó hatalom elé való terjesztését. Kapcsolatos ezzel a falu egészségügyének hathatós védelme, kulturális fejlesztése és felvilágosítása.

Különösen fontosnak monddotta ki a közgyűlés a zártlelkigyakorlatok tartását, a tanyai pasztoráció megszervezését, a bucsujáró helyek látogatását, az ifjuság erkölcsvédelmi irányítását.

Szükségesnek tartja a közösségi életben a tiszta kéz uralmát, a munkapiac és értékesítés helyes megszervezését, a sokgyermekes családok felsegítését, a házi betegápolás gyakorlati megszervezését, a munkaalkalmak megteremtését, a szegénygondozás egységes bevezetését, a munkásifjak és munkásleányok megszervezését, olcsó és népies sajtótermékek terjesztését.

Az egyes lelkipásztorok különösen nagy dicsérettel nyilatkoztak a családgondozók nagyszerű munkájáról. —

Reméljük, hogy az endrői családgondozók is lelkes odaadással végzik majd a szeptemberben újból kezdődő nagy lélekmentő és falu átalakító munka végrehajtását. —

Egyházközségi közgyűlés

Az endrői Egyházközség július 3-án tartotta nyári rendes közgyűlését, melyen letárgyalta és megalkotta az Egyházközség jövő évi költségvetését. — Az egyházi adó 3 százalék, az elemi iskolai 27, a polgári iskolai 5 százalékban állapított meg, mint az elmúlt években. — A költségvetési tervezet megtekinthető a plebánián, valamint az Egyházközség pénztári hivatalában. Esetleges fellebbezések a plebánián beadva az Egyházmegyei Főhatósághoz címzendők. — Határidő a 8-án történt meghirdetéstől számított 15 nap. —

Hálaadó aratási ünnepet rendeznek az endrői gazdakörök

augusztus 2-án. Felvonulnak az összes kisgazda és munkáskörök tagjai délelőtt fél 10 órakor a Katolikus Népházhoz a templomba, ahol hálaadó szentmisén mondanak imádságos köszönetet a jó termést adó Gondviselő Atyának. —

Szentmise után gazda-értekezlet lesz a Népház nagytermében. Mint értesülünk az ünnepélyen a magyar gazdák több kiválósága is résztvesz. —

Az ünnepély rendező-bizottsága külön fogja értesíteni az egyes köröket az ünnep sorrendjéről és programjáról —

Bucsus-körmenetet

vezetett Jézus Szent Szive ünnepét követő vasárnapon a gyomai katolikusok gyönyörű templomába Csernus Mihály apátplebános. —

Négyszáz felnőtt endrői katolikus vett részt példás buzgósággal a szépen rendezett körmenetben, s kétszázon felül járultak a szentáldozáshoz. —

A szentmisét az Apát, a szentbeszédet Fetzler József szarvasi esperes mondotta. —

Adakozzunk szent Antal szegényeinek.

Az elmúlt két aszályos évet nagyon megsínylelték szent Antal szegényei is. — Ötven szegény család csak havi 40-50 fillér segélyhez jutott. —

Kérjük a jólelkű hiveket, régi szokás szerint ne felejtkezzenek meg e szegény, munkaképtelen öregekről se — Természetbeni (buza, vagy más termény) adományait a szent Antal-házhoz szállítsák el. Isten áldása legyen a jószívű adakozókon!

Búcsú Kondorostanyán.

Régi szokáshoz híven június 27-én, szent László királyunk ünnepén tartotta templomünnepét Kondorostanya katolikus hívőserege. Bár az aratási munkálatokat több helyütt megkezdték, mégis megtelt mindkét szentmisén a tanyai templom ünnepőbe öltözött hivekkel, akik között sok falubelit is láttunk. —

Az ünnepélyes szentmisét és prédikációt Csernus Mihály apátplebános mondotta papi segédlettel. —

A templomi istentisztelet után a hitek nagy tömege, a Hangyaszövetkezet igazgatósága, a Katolikus-Kör elnöksége, s a tanyai férfikar szeretettel köszöntötték lelkipásztorukat, aki június 29-én tartja ezüstmiséjét, s a tanyai hitek szeretete jeléül díszes műekönyvet ajánldoztak neki. —

Timár Gyula lelkész, Hunya Incé, vitéz Hornok István és Véha Máté beszéde után a dalárda köszöntötte szép énekkel a Jubilánst, aki meghatva mondott köszönetet a meglepetészerű meleg ünneplésért, s a hitek szép ajándékaért és szent László oltalmába ajánlotta őket.

Délben a Hangya-szövetkezetben százterítékes díszbédet adtak az Apátplebános tiszteleére. —

A kondorostanyai katolikus magyarok boldog örömet éreztek e napon — mint mondták: azért, hogy titokban, csendben készítettek elő az ünneplést és ebben megelőzték az anyaközséget és Csanádapácát is. —

Az Ur Jézus megelégedést hozó nagy terméssel jutalmazta meg a derék tanyai hiveket, akik papjukon keresztül — az Uristennek akartak kedves ajándékot adni. —

„Neked többre van szükséged...”

Margottel nevű, a szentség hírében elhalt jezsuita atyához ment egy előkelő ifjú lelki tanácsokat kérni. Többek között fölemlítette, hogy gyónlatóatyja a gyakori szentáldozást ajánlotta neki.

— Azt kívánja tőlem, — panaszkodott a fiatal ember — hogy hetenként legalább háromszor áldozzak. Én ezt nem tartom jónak. Most olvastam Szent Alajosnak életrajzát. Ez nagy szent volt és mégis hetenként csak egyszer áldozott!

P. Margottel szelíden mosolyogva válaszolt:

— Tudod, édes fiam, Szent Alajos nagyon tökéletes lélek volt, neki elég volt hetenként egy szentáldozás is. Neked azonban többre van szükséged, hogy jó tudj lenni. Ezért én is azt tanácsolom néked, hogy gyakrabban áldozál.

Helytelenül vélekednek, akik azt gondolják, hogy a szentáldozás csak a szentlélek jutalma. Dehogynem! A gyarlóság elleni erősség is!

Légy szívem apostola...

— Kis szívtestőröm, jöjj közel Szívemhez, közeledjél a tabernakulumhoz. Jöjj, hogy szívedet szép, nagylelkű gondolatokkal telítsem. Megismertelek nagy terveimmel... Eltöltelek nemes vágyakkal. — Így szól Jézus Szíve.

— Uram, remegek előtted. — Bűnös vagyok... sokat vétettem...

— Én vagyok a Szeretet, az Irgalom. Én vagyok a Bárány, ki elvettem bűneidet: bizzál fiam!

— Uram, nagy irgalmad bátorít. Itt vagyok előtted, ime, jövök, bár méltatlan vagyok rá. Vétkeztem ellened. — De nagy kegyelmed legyőzött... Jöjj el Szentlélek Uristen... világosíts fel... mit kell tennem...

— Látod fiam, milyen a modern világ. Kiűzte a szeretetet, amelyet hoztam. Ezért élvezni bűneinek gyümölcsét: az önzést, haragot, láborút...

A családból is hiányzik a meleg szeretet. Elfelejtették, hogy Szívem nagyon szereti az embereket. Ezért jöttem a világra — meghaltam értük a kereszten, itt maradtam közöttük az Ol-társiszsentségben...

Megfeledeztek erről: ezért boldogtalanok, szerencsétlenek...

— Uram, szavad való igazság. Magam is éreztem, amikor eltávolodtam Szíved szeretetétől, — olyan üres volt a lelkem... Uram, szeretném az egész világot Szíved szeretetének megnyerni... Akarom, mit tegyek?

— Fiam, ime az eszköz: *Terjeszd Szívem tiszteletét!* Ezt az ájlatosságot hagytam a mostani kornak... Tiszteld Szívemet: légy jó szívtestőr... Ismertesd meg másokkal is Szívem szeretetét: légy apostol, Szívem tiszteletének kiss hirdetője! Szerezz a Gárdának új tagokat — toborozz előfizetőket A Szív újságnak. Ezt kívánom tőled! És nagy lesz jutalmad: lelkesben szeretet, szívedben tisztaság, béke fog uralkodni!

Fiam, légy Szívem apostola...

Istentiszteleti és egyesületi naptár:

Július 19-én fél 4 órakor szent Ferenc III. rendje tartja havi ájtatosságát.

Július 26-án d. e. 9 órakor szentmisét mondunk az Öregkerti-kápolnás iskolában. Délután fél 4 órakor az Ol-táregyesület havi ájtatosságát végezzük.

Augusztus elsején d. u. fél 6 órakor az Eucharisztikus Férfi-liga tartja havi ájtatosságát. — Augusztus 2-án d. e. 9 órakor a Jézus Szíve Szövetség havi értekezlete a polgári iskolában. Augusztus 2-án este fél 7 órakor szentségbetelet predikációval.

Augusztus 9-én d. e. 9 órakor az Öregkerti kápolnás iskolában mondunk szentmisét. —

Augusztus 3-án a belterületi, 4-én a külterületi betegek gyónatását végezzük. — Augusztus 6-án fél 6 órakor a szivgárdisták, 6 órakor a Leányegyesület és Leány-club tagjai végzik havi gyónásukat. —

Augusztus 16-án 9 órakor az Öregkerti kápolnás iskolában bucsus szentmisét mondunk.

Templom-bucsupok Július 26-án a dévanyaiak, augusztus 15-én a mezővárosiak, augusztus 16-án a szarvasi katolikus hitek ünnepik templomuk védőszentjének ünnepét.

Ezüstmise Csanádapácán

Az apostolfejedelemek ünnepén mutatta be Apát Urunk az Örök Főpapak jubiláris ezüstmisét.

Vasárnap délután érkezett Csanádapácára dr. Lindenberger János apostoli kormányzó a Jubiláns kíséretében. Ugyanekkor futott be az országos híri debreceni Szt. László dalárda autója is, akik Kollwenz Rezső karnagy vezetésével este fáklás szerenáddal tisztelegtek a két főpap előtt.

Az ünnep reggelén nagy sürgés-forgás volt a kis csanádme gyei faluban. A házakat fellohogózzák, a templom környékét felvirágozzák, Gönczy plebános irányításával serény kezek készílik a tábort oltárt és a diadalkaput. Lassan megérkeznek a vendégek is. Elsőnek az endrői 60 tagú küldöttség különvonata jön meg, azután érkezik dr. Sorbán Jenő gyomai főszolgabíró, dr. Vincze Sándor mezőkovácsházi főbíró, Molnár János orosházi apátplebános és dr. Bertóthy Károly kormányfőtanácsos, dr. Záhonyi Aladár járásbíró elnök, dr. Zahoray József csorvási, Szabó Frigyes szeghalmi, Lavatka József gerendási plebánosok, Székely Imre újkigyósi adminisztrátor és végül dr. vitéz Ricsóy Uhlarik Béla főispán és dr. Pánczél József vármegyei főjegyző a vármegye tisztikara és az Alispán képviselőtársaság. Az előkelőségek sorában üdvözölhették még dr. Tüköry József, Szalay Gyula és Löeffler László földbirtokosokat.

Szentmise előtt az endrődiek küldöttségileg keresik fel szeretett főpapjukat Harsányi László főjegyző vezetésével, aki szíveshözölőan szép és mély gondolatokkal átszótt beszéd kíséretében átadta az endrői hívek ajándékát, egy ezüst kelyhet, azzal a kéréssel: „Valahányszor Méltóságod az oltárhoz lép és kezébe veszi e kelyhet, ne feledkezzék meg a mi falunk szegény, sorsüldözött népéről”.

10 órakor Gönczy Károly csanádapácai plebános az egyháztanács és leány-kongregáció egyenruhás tagjaiból álló körmenettel jön az Ezüstmiséért. Mise alatt a debreceni dalárda nagy precizitással énekelte Kersch híres miséjét. A szentbeszédet Molnár János apátplebános mondta. A manu-duktori tisztet Főpásztorunk, dr. Lindenberger János látta el. Szentmise után áldást adott a Jubiláns, majd az apácai egyházközség és dr. Lukács László főjegyző vezetésével a csanádapácai előljáróság üdvözlését adta.

Délben az Apátur — vendégei tiszteletére — ebédet adott

a szülői háznál. Külön is 25 szegény családot vendéget meg. Még ebéd előtt a hazaérkező Ezüstmisét Endrőd község társadalma nevében dr. Tüköry József üdvözölte. Ebéd alatt az első pohárköszöntőt Csernus Mihály mondta. Köszöntötte a Pápa Öszentségét és a Kormányzó Ur Öföméltóságát, a kézzel vezető Főpásztor, kiváló szónok-főnökét és megköszönte a megjelent vendégek kitüntető figyelmét. Felszólt dr. Lindenberger János apostoli Kormányzó, vitéz Uhlarik Béla Főispán, dr. Zahoray József plebános a jubiláns öreg Edesanyjára és Varju Imre endrői gazda. Amink van — mondta Imre bácsi — kövesutunk és betonjárdánk, a gyomai községi legelő, villanyunk, vásárunk, a vármegyében a legtöbb tanyai iskolánk, az érdem oroszán része az Apát uré. — Ebéd végén a dalárda nagyszerűen sikerült rögtönzött hangversenyt tartott, mellyel volt alapítójának akart kedveskedni.

A mi ünnepünk

Az endrői Egyházközség külön is ki akarta mutatni szeretetét és ragaszkodását plebánosával szemben, ezért július 5-én ünnepelte ezüstmiséi lelkipásztorát.

Szombat este ezer-ezerkétszáz főnyi tömeg fáklás menetben vonult a plebánia elé, ahol az Iparos Dalkör szerénadót adott, a község nevében pedig Timár Imre bíró mondott lelkes üdvözlő beszédet, melyben Endrőd haláljáról biztosította az Apáturat, aki Krisztusban egységre és szeretetre kérte hiveit.

Vasárnap fél 9-kor ünnepélyes szentmisét mutatott be a Jubiláns, amelyen ahívek közös áldozásban kérték az Ur Isten áldását plebánosukra. Szentbeszédet az ünnepelt mondott. Hangoztatta a hitben való állhatatos kitartást, a krisztusi szeretetet és megbocsájtást, egy akaratra és az Ur Jézus hűséges szolgálatára szólítva a híveket.

Mise után az Egyházközség diszgyűlés keretében hódolt egyházi elnökének. Kalmár Vince világi elnök megnyitójában rámutatott arra, hogy a lelkipásztor ünnepe tulajdonképpen az egész nép ünnepe és ezért óhajtott az Egyházközség ilyen formában szeretetének kifejezést adni. Dinya Vilmos méltatta ezután Csernus Mihály apátplebános papi működését, melynek java része, összesen 15 esztendő, Endrődnek jutott. Felsorolta mit köszönhet a háboru után rohamosan fejlődő Endrőd agilis plebánosának; megemlékezett arról a sok küz-

delemről, amit a megnevezés és rosszakarattal kellett megvívnia; köszönetet mondott, hogy az Apáturat nem csüggesztette el a harc és kérte az Ur Isten áldását, hogy Lelkipásztorunk tovább is erős akarral, bölcs előrelátással vezethesse népét egy boldogabb jövő felé. Uhrin Dezső a polgáristák, Baranyai Éva az elemisták nevében köszöntötte az ezüstmiséi Főpapot, Timár Izabella pedig a Leányegyesület hálaát tolmácsolta. Varju Imre az összes vallásos egyesületek nevében üdvözölte lelkiatyjukat, kiemelve azt a nagy munkát, mellyel közelebb vitte őket az Ur Jézushoz. Ezután Kiss László olvasta fel Harsányi László versét: „Ezüstmisére”, melyet lapunk más helyén közlünk. Csernus Mihály válaszolva az üdvözlésekre, meghatódva mond köszönetet a kedves ünneplésért. Hangoztatja, hogy őt minden munkájában jószándék, Isten dicsősége és hiveinek boldogulása vezette. Utal arra, hogy neki is a Mester sorsa jutott, üdözték, mert jól tett, — de amint Dinya Vilmos ünnepi szónok mondta — az idő őt igazolta. Hátatelt szívevel kéri az Ur Isten, áldja meg ezt a sokat szenvedett népet. Végül Fetzter József esperes-plebános tolmácsolja az egész esperesi kerület jókívánságait. A diszgyűlés a Himnusz eléneklésével ért véget.

Gyűlés után a Népház nagytermében 250 terítékes bankett volt. Fetzter József esperes megemlékezett Egyházunk és Hazánk fejről, Isten áldását kérve munkájokra. dr. Hoffmann Károly vm. főügyész Békésvármegye nevében köszöntötte ifjúkori barátját. Harsányi László főjegyző a község nevében üdvözölte az ezüstmiséit. Felszóltak még Varju József, dr. Labmann tanfelügyelő, Fehérvári Ferenc, Walthier György, Kovács Ferenc, Grósz Sándor, Német János, Bula Vince, dr. Libényi ügyvéd, Szabó Gyula, Rácz Lajos és Kiss László. Végül Csernus Mihály apátplebános mondott köszönetet az ünneplésért, biztosítván hiveit további szeretetéről és igéri, hogy ezután is, ha az Ur Isten engedi, lankadás nélkül akar fáradozni hiveiért.

Valóságos virágerdővel és szebbnél-szebb ajándékokkal halmozták el hivei és jóbarátai Csernus Mihályt. — Különösen megkapó Uhrin Péter póhalmi bérlő saját festménye, melyen a póhalmi birtok egyik részletét mestervonásokkal örökítette meg. A hatökörrel szántó öregbéres hú rajza istenadta szép tehetségre mutat. —

Az ünnepélyvel kapcsolatban

közel száz távirat és üdvözlő levél érkezett a Jubilánshoz.

Köszöntötték őt: Dr. Ernst Sándor v. miniszter, dr. Madarász István kultuszminiszteri osztályfőnök, dr. Hubert Ottó ny. főispán, Beliczey Géza felsőházi tag, Novák Sándor apátkanonok, Dr. Geist Gyula nagybirtokos, Szedlacsek István apátplebános, Ringbauer Károly és Szentkereszti Tivadar kir. tanfelügyelők, dr. Rubinek István, dr. Haller József és dr. Zeőke Antal v. képviselők, Hunya Dániel, Timár Máté és Ugrin Sándor Jézustársasági atyák, dr. Ugrin László és dr. Heinrich Dezső vármegyei tb. főjegyzők, dr. Pálka Pál és Jenei Viktor főszolgabírók, Wilhelm Emil és Suhajda Béla vezérigazgatók, Györkös Károly esendőrszárnyparancsnok, több plebános társa és volt káplánja, Bücher Márton orosházi főrabbi és még sokan mások. —

Nyári zsoltár

Írta: Bartha András.

Megáldott mesét hord a szél,
Hajlong a szarkaláb,
Arany-zsoltáron lengeti
Fátylát a délibáb.
Borzas, zöld rojtú akácok
Hős sátora alatt —
Merengő, terhes sejtetem
S rigó-öröm fakad.

Millió csipő hajladoz,
Szent az ős-ringatás,
Szivárványból hullt örömtől
Szépül meg a kaszás.
Szép marokszedők vig hada
Sarlózik, énekel,
Fölöttük friss, új ígérlet
Rejtett zsoltára ver...

Ős, itt felejtett riadót
Ropnak a bocskorok,
Kék égen gonddal szepített
Csillagvirág lobog.
Kéve-főaljon szundikál:
Szülő, apa, fia, —
Ezer szív alázata egy
Földre irott ima!...

Hü lánggal égnek biztatón
Az égi mécsesek,
Hálás áldozat egeti
A békült lelkeket.
Oly bő jóságot zár a reng,
S közé élet tapad,
Uj vággyal, izzel olvadoz
A magyar-csókmamat.

Erős menyecskék hordanak
Szilkében fröstököt,
Kacagó mély kék szemekbe
Várt álom költözött.
Régből elővett imákkal
Zászlózik a honunk,
Izzadtan bóköl föld felé
Áldozni homlokunk...

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Osztérák érdemrendet kapott
Ricsóy-Uhlarik Béla dr. főispán. A Kormányzó Ur Ófőméltósága a külügyminiszter előterjesztésére 1936. május 13-án kelt legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy vitéz Ricsóy-Uhlarik F. dr. Békés vm. főispánja osztérák érdemrend első osztályú közpékeresztjét eladja és viselje. Tisztelettel gratulálunk.

Vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispán látogatásokat tett az endrődi bel- és külterületi olvasóköri körben dr. Sorbán Jenő főszolgabíró és Harsányi László főjegyző kíséretében. Mindenik olvasóköri körben — a sürgős munkaidő ellenére is — nagy számmal gyűltek össze a tagok és szeretettel várták agilis Főispánunkat. Közvetlen beszélgetés közben melegen érdeklődött a tagok helyzetéről és a termés iránt. Sok kérelemmel és panasszal fordultak hozzá. Mindenkit figyelemmel hallgatott meg és tanácsaival, ígéreteivel megnyugtatta a hozzáfordulókat. Megnyugtatta, hogy a buza ára nem lesz kevesebb, s az adóvégrehajtásoknál is kíméletet tanusítanak. Megígérte, felterjesztésével megkeresi a Pénzügyigazgatóságot olyan értelemben, hogy az adóvégrehajtásoknál, akik régóta önhibájukon kívül tartoznak, elégedjen meg egyelőre a hátralék 33 százalékának behajtásával. Behatóan foglalkozott a szikjavítás kérdésével és megígérte, hogy kamatmentes kölcsön ügyében eljár a Kormányánál. A látogatások után Főispánunk résztvett a tantestületek szokásos évvégi kirándulásán.

Előléptetés. A m. királyi igazságügyminiszter Záhonyi Aladár gyomai kir. járásbírósi elnöknek a királyi ítélőbírák és királyi ügyészek részére megállapított III. fizetési csoport jellegét adományozta. E kitüntetéssel a „méltóságos” cím jár. Gratulálunk!

Kovács Kólos István piarista tanár újmisést június 28-án Füzesgyarmaton mutatta be első szent miséjét. Kézhezvezetője Rieger Geza plébános, szónoka pedig dr. Tihanyi Tibor piarista tanár volt. A tulnyomóan protestáns községben ez volt az első primícia, s mint ilyen nagy hatást váltott ki a más vallású hívek között is, akik nagy számban képviseltették magukat és az áldásban is résztvettek. Közébed az újmisést szülei házában volt, kinek édesapja ott MÁV. állomásműnök.

Dr. Schmidt László Földtani Intézet mérnöke a héten Endrődön és Gyomán az artézi és közutak területén kutatást végzett abból a célból, hogy az egész országra kiterjedőleg elkészítsék Magyarország kiterjedő térképét.

Arany lakodalom.

Az ősi Kalmár-portán nagy ünnepre készülődnek július 19-én. Arany-mennyegzőjét tartja a ház ura: Kalmár Vince gazdúrám és jószágos életpárja: Pajor Krisztina asszony, közneven „Tini néni.”

Endrődön nem igen van olyan ember, aki a senkit nem sértő, nem bántó, jólelkű Vince gazdát ne tisztelné, ne szeretné, s ezért házasságának ötvenesztendő évfordulója napján sok ezer endrődi katolikus imája száll az Ég felé, hogy Isten áldása szálljon az Egyházközség áldottlelkű elnökére és hitveslárára.

Kalmár Vince az evangéliumi igazlelkű emberek típusát alakította ki önmagán. Bátor hitvalló tagja Egyházának, hitét az isteni parancsok hűséges megtartásával át is éli és tündöklő példaképpen gyakorolja. Ezért tüntette ki Őt a nagy endrődi Egyházközség azzal, hogy immár ötödik ciklusban, mint világi elnökét tiszteli.

De diszere vált a jubiláns Endrőd községnek is, melynek régebben ő évig gazdája, s képviselőtestületének több mint 40 év óta állandó, cselekvő tagja.

Mélyen vallásos hitvesével példás és harmonikus házassági életet éltek. Róluk igazán elmondható, hogy „s o b s e m szállt le a nap haragjuk fölött.”

Tizenkilencedikén reggel 7 órakor Csernus Mihály apátplébános mond érettük jubileumi szentmisét és áldásban részesíti őket.

Adja Isten, hogy az áldás az isteni kegyelem arany sugaraival lelkükben való szétáradását és boldog öregkor után az örökélet arany-koronáját foganja.

Mit írunk rólunk az ellenséges kisantant lapok?

A cseh lapok kárörvendő tetszélgéssel írunk „bizonyos magyar nyugtalanságról,” melyet a francia-orosz-román és cseh szövetség, s a Felvidéken létesített repülő-gép bázis okozott. „A magyar fejekben derengeni kezd — írja az egyik cseh újság — hogy érdekük egy tegyveres konfliktus, mert a nagy döntés a földrajzi törvények szerint a magyar Alföldön folyne le.”

A német-osztrák megegyezés viszont őket nyugtalanítja erősen. Az egyik cseh lap azt meséli, hogy „nemrégiben két német tábornok és két ezredes jött Magyarországra, hazánk rövidesen a német aviatikának a bázisa lesz — a kisantant ellen.”

A Jugoszláviában megjelenő „Reggeli Újság” azt álmodja, hogy „a magyar hadsereg létszámát 150.000 főre emelik,” s Németország kötelezte magát Magyarországot felfegyverzésére!

A „Slovensky Dennik” c. lap olyan revíziót követel, mely szint Békéscsabát a szerbek, Vácot a csehek foglalják el. Jó étvágya van a cseláknak!?

Halálozás. Timár Eszter tanítónőképző-intézeti növendék hosszas betegség után, szenvedéseit békésen tűrve, elhunyt. Endrődi volt osztálytársai virággal halmozták el ravatalát és könnyítették meg édesanyja, özv. Timár Máténé, mérhetetlen fájdalmát, aki egyetlen gyermekét és jövődőtámaszát veszítette el. Nyugodjék békében!

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik Eszter leányom halálakor részvétükkel fájdalmamat enyhítették, ezúton mondok köszönetet

özv. Timár Máténé.

Békés vármegye Törvényhatósági Iskolánkülső Népnevelési Bizottsága június 16-án június hó 30-án tartotta nyári közgyűlését Gyulán, a vármegyeháza kis tanácstermében, vitéz dr. Pánczél József vm. főjegyző elnöke alatt, a bizottsági tagok szép érdeklődése mellett. Tantó József titkár részletesen ismertette elsősorban a bizottság XV. évi működését, vagyis az 1935-36. tanévi tevékenységről való beszámolót. Számokba összesűrítve a munka eredménye az elmúlt tanév folyamán 2 m. városban, 28 községben 172 egységű és 145 tanyakörzeti egységű, összesen 317 egységű 5.809 népművelési és közműveltségi előadást tartottak. Az előadásokat kísérő szavaltatok száma 4.282, énekdarabok száma 2.388, zenedarabok száma 327, az előadásokat kísérő műkedvelői színlelőadások száma 521. Az előadásokon résztvett hallgatók száma 442.501. Műsoros délutánok és esték száma 160. Alkalmi ünnepségek száma 142. Műkedvelői előadások száma 322. Népművelési hangversenyek száma 43. Mesedélutánok száma 550. Tanulmányi kirándulások száma 81. Közművelődési rádió előadások száma 101. Vitéz dr. Pánczél József elnök javaslatára a titkár kiváló működését jegyzőkönyvben elismeréssel örökíti meg a Bizottság.

A gyomavégi községi óvoda vezetője július hó 19-én délután 4 órai kezdettel óvodai ünnepélyt és ezzel kapcsolatos kézimunka-kiállítás rendez a gyermekek által összeállított kézimunkákból, melyre a szülöket és gyermekbarátokat szeretettel várja. Belépődíj nincs, de önkéntes adományokat a Zöldkereszt Akció javára szívesen fogadunk.

Kutba esett egy kisfiú. Csapy János pronyalfai gazdálkodó háromesztendő fiacskája játék közben felkapaszkodott az udvaron lévő kut kávjára, ahonnan a több méter mély kutba zuhant. Mire szülei rátaláltak, már meghalt.

Munkáskérdés.

A mai szorgos időben napnap után keresik fel az egyes nagyvállalkozók megbízottai községi Elöljáróságot, hogy munkásokat szerződtessenek Endrődön. Most is a Magyar Utépitő Rt., Palatinus Utépitő, Danubia Utépitő, Foild Elemér és Bernhard Sándor mérnök-vállalkozók, továbbá dr. Tóth László csillagtanyai gazdaságába keresnek endrődi munkásokat magas napi bérek mellett. Az Elöljáróság utánjárásainak nagy része van abban, hogy a vállalatok most már rendszeresen keresik meg Elöljáróságot a munkások elhelyezése iránt. Tagadhatatlan eredmény az is, hogy a rendszeres előjárósági beavatkozás folytán az endrődi munkásoknak jó híre és becsé van. Törekedni kell tehát a munkásságnak arra, hogy ezt a jól indult helyzetet előnyösen kimélyítse és féltékenyen őrködjön jó hírneve felett s azokat a munkásokat, akik ennek a hírnévnek ártalmára vannak, saját maguk hozzák az Elöljáróság tudomására.

Ezúton is felhívjuk a munkásság figyelmét arra, hogy akiknek nem jutott cséplési munka, haladéktalanul jelentkezzenek, anél is inkább, mivel fenti nagyvállalkozóknál december végéig biztosíthatnak maguknak munkaalkalmat. Minden ilyen irányú felvilágosításért a község háza 6 sz. irodájába lehet fordulni.

Gazdák és halászok napját tartottak Mindszenten. Közös-Istentisztelet után dr. Taraba József plébános mondott üdvözlő beszédet és méltatta az aratás jelentőségét, valamint a szociális téren való segítség szükségességéről beszélt. Többen a halászgazda mezőgazdasági és halászati szakelőadást tartottak. Este népnünnepély volt.

Tetanusmérgezésben meghalt a szegszárdi kórházban Prakner József tekintélyes gazdálkodó. Prakner a lábán szenvedett kisebb sérülést és nem törődött vele. A sebbe löd került és a szerencsétlen emberen az orvosok már nem tudtak segíteni. Hasonló módon halt meg Felsőszentiván községben Horváth Antal gazda, aki aratás közben sérítette meg lábát.

Gabona és állatárak

A budapesti tőzsdén megindult az új búza vásárlása. — A kormány külföldi eladásainak hatása alatt elég jó árat adnak az új búzáért. — Budapesti paritásban 15.50—16 pengő között mozog a jiszavidéki új búza ára.

Igen magas árat fizettek a zabért. 16 pengőnél felül is fizettek a prima minőségért. Az árpa 10.20, az 6-tengeri 12.45-ös áron kelt.

A sertésvásáron némi hanyatlás tapasztalható. Szedett prima sertésért — darabonként 130 kg. 96—98, könnyű darabonként 110 kilós hízóért 90—96 fillért fizettek. Négy-hat fillérel emelkedett a szopósborjú ára. — Prima ürök kilógrammonként 50—54 filléres áron kelték a gazdaságban lemezálva.

Mi ujság a politikában?

Az Országház kapuit becsukták, a képviselők vagy otthon pihennek kétes babéraikon, vagy az időközbeni választások izgalmás küzdelmeiben vesznek részt. Egy-egy választás valóságos vér nélküli tiltókövet, melyben agyonbeszélik, s a kortesfogások végnélküli trükkjeivel megbódítják a választók tömegeit. —

A pásztói mérkőzés a Nep nagy győzelmével végződött. Előre látható volt. Ivády Béla oly értékes tagja a magyar gazdatársadalomnak, hogy kiesése jelentős kárt okozott volna éppen a kisgazdák érdekeinek. —

A csapatok most Pacsára vonultak, ahol már erősebb küzdelemre van kilátás, mert a kisgazda jelölt helyi, tekintélyes birtokos, kinek atyja, nagyatyja részt vett nemcsak a megyei életben, hanem az országos politikában is. — Vasárnap Eckhardt és Antal István államtitkár mérköztek. —

A volt két sajtófőnök éles pengével viaskodott, s ha a két beszéd tartalmát tekintjük, úgy Eckhardt kolerikus támadása és az ország megmentését jelentő titkos választás-követelése alulmaradt Antal mélyenjáró, rendkívül tartalmas defenzív beszéde mögött. — A falu népe azt szeretné már hallani a kisgazdapárt vezérétől, hogy a titkos választás után milyen programtól reméli és várja az ország talpraállítását?!

A külpolitikában a német-osztrák megegyezés foglalkoztatja a Népszövetség összes államait. — Mussolini közbelépésére Hitler és Schuschnigg kancellárok pontokba foglalták a két állam barátságos működésének feltételeit. — Ausztria feje felől eltűnt a bemasírozás veszélye, a megbékélés viszont közelebb hozta Német- és Lengyelországot az olasz-magyar és osztrák szövetséghez. —

A szovjet hónapok óta kemény stratégiával fonta szövetségébe Francia-Csehországot, Romániát és próbálta Angliát is. Pár nappal előbb még azt hitték, hogy a felső-magyarországi orosz repülő bázis, s a muszka vörös hadsereg a legkisebb megmozdulásra előnti és megsemmisíti a Csonkaországot. — Az új német-osztrák szövetség s olaszország támogatása elűzte a fellegeket hazánk egéről. Magyarország újra szabadon lélezkedik és nem fél a Benes-Titulescu-féle ravasz diplomácia álnok fegyvereitől. — A kisantant államok remegnek és újabb tanácskozásra készülnek, hogy számoljanak az új helyzettel. — Különösen Csehország háta lúdbőrös, mert attól fél, hogy a csehországi németvidékek hamarosan elszakadnak tőle. Az Anschluss nem Ausztriát, hanem most már őket fenyegeti. — Lengyelország szívesen segít Németországnak abban, hogy Csehországnak lengyellakta vidékeit lekapcsolja. A Felvidék magyar és tót lakosai is élénkebb és derűsebb pillantásokat vetnek az Alföld felé. —

A diplomácia buzája is sárgul. Az aratás ideje közeledik!

T e r e f e r e

A vasutállomáson

Gyomai gazda: Hát kigyelmetek hová utaznak?

Endrődi munkás: Én a Dunántultra kívánok elkövetkezni, oda utalt ki a Főjegyző ur. Ha sikerül, novemberig lesz munkám.

Kondorosi kisbirtokos: Én a Pénzügyminiszterhez szeretnék bejutni, mert nagyon hájtanak az adóért. Fölmék a képviselő urhoz, gyűjjön velem, azt csináljon valamit az irányomban. Részavaztam az asszonnyal együtt, hát ennyit csak megérdemlek.

Gyomai: Hát azt ugyan héába keresi szomszéd, mert az most Pacsán korteskedik az Eckharddal. Mászt sé csinálnak, mint hol itt, hol ott szavalnak. Alig gyűltek még Pásztóru, mán is léméntek a Bosnyákhoz.

Endrődi: Ugy hallám, hogy a Pásztón megint az Ivády nyert, még pedig nagyon sokkal.

Kondorosi: Hát iszen a hatóság is vele vót. Pedig addig adótörles nem lesz, amíg a mi pártunk bele nem ül a bársonyszékbe!?

Endrődi: Azok talán nem kérnek miniszteri fizetést, avagy a szörnyű nagy összegeket teküldik kendnek adóra!?

Gyomai: Le a nyavalyát. A képviselői fizetésekből telt volna a téli nyomor idején pár ezer pengőcske az éhező, de szavazati joggal bíró munkások javára is, oszt melyik küldött? Ne papoljon nekem se az egyik, se a másik, egy kutya, csak más a nyakravalójuk.

Endrődi: Én nem egészen így értelmezem a dolgot. Amelyik oda-fönn is megtette a magát, s lent is dolgozott a népért, az megérdemli a fizetést. De amelyik csak uri hivatalnak tekinti és azt se bánja, ha a szegény nép ezrével pusztulna is, az olyan nem ezreket, hanem huszonötöt érdemelne.

Gyomai: No hát az Ivády az derék ember. A miniszterségből is azért ment el, mert a gazdák védelmében szembekerült a gyárakkal és a kartelekkel, oszt az akkori pénzügyminiszter egészen nem állott mellette. Kár volna az ilyen emberért, nagyon is odavaló az.

Endrődi: Odavalósi ember, ismerik, megtartották. Nem akarták, hogy úgy járjanak, mint nálunk az egyszeri koldussal, aki nagyokat sántitva ment kéregetni az egyik urházhoz. Már meg is kapta a pénzt, amikor ráismert a Nagysága és azt mondotta neki, hogy hallja, maga a multkor mint vak koldult a faluban? Hát igaz-igaz Nagysága kérem, de tetszik tudni, a közönség szereti a változatosságot.

Gyomai: Mond valamit szomszéd, mink is így csináltunk a választáskor. Pedig a maguk papja

megmondta, hogy mit csináljunk. De hát már csak azért sem fogadtunk szót neki, mert pap mondta. Hallom, hogy szörnyen szép ünnepséget rendeztek neki, pedig valamikor ugyancsak berzenkedtek ellene.

Endrődi: Hát sokáig mink munkások se szíveltük, mert mindig azt olvastuk, hogy a pap bűtítja a népet. A télen azoban rájöttünk, hogy amikor nem vót munka, a pap szaladt a Főispánhoz, Alispánhoz, a gyerekeink érdekében az jár a Belügyminiszternél, ruhát, cipőt és tömördek ételmezt osztottak ki a főjegyző urral. Láttuk és meggyőződünk, hogy a mi bajunk fáj nekik és hogy áthuztuk ezt a nyomor telet, biz csak neki, meg a új főjegyzőnek köszönhetjük. Ezért mentünk el mink is, akik itthon vótunk, az ünnepségire.

Gyomai: No és a régi elleneségek közül voltak e sokan?

Endrődi: Nem nagyon néztem körül, de néhányat láttam a templomban, meg a banketten is.

Gyomai: No akkor a maguk papja is úgy járt, mint az egyszeri katolikus Tiszteletes, akinek ellopták a nagykabátját, azt megkérdezték tőle, hogy Tiszteletes ur, megkerült már a kabát? Hát úgy részben, felelte a pap. A gombokat már megtaláltam a perseyben.

Kondorosi: A többiek meg azt vallják, mint az egyszeri vénlány udvarlója, akitől megkérdezte, hogy mikor vall már szerelmet neki? Az udvarló nagy komolyan azt válaszolta, ha majd egyedül leszünk: A vén satrafának felcsillant a szeme és bájós biztatással mondotta, hogy tehát most akkor... Nem, felelte a goromba férjfiu, majd akkor, ha a világon egyedül leszünk... Ilyenek az emberek is, azt tartják férjfiának, ha csökönyösen gyűlölködnek.

Endrődi: Hála Istennek, nálunk azért most már egészen más világ van. Elmúltak a civódások, a veszekedések, mindenki végzi a maga dolgát, a cirkuszt most már Gyomának engedték át. Ugy halljuk, hogy ott aztán még felülmulják az endrődi beháborus idöket is.

Gyomai: No csak az uri menyecskék... Azok versenyeznek és nagy murikat rendeznek, hogy ki az első, ki bírja jobban. Az egyik azt üzenté az ellenlábásának, hogy szívesen megcsináltatná a gyászjelentését.

Kondorosi: Csak aztán úgy ne járna, mint az egyszeri suszter. Megkérdezte a nyomdában, hogy mennyiért csinálnának az elhunyt feleségének gyászjelentést, mert hát ez az uri mód. A nyomdász azt mondta, hogy milliméte-

renként 40 fillér. Suszter barátunk félre értette a dolgot, oszt nagy ijedelemmel kiáltott fel, hogy „Teremtő Ég, hisz a feleségem 165 centi volt, még a halálában is tönkre akar tenni!?” A gyomai háborúságnak sem lesz jó vége. Mi jót tanuljon a nép, ha az urak sem békülnek.

Endrődi: No majd csak vége lesz egykor. Az egyszeri ember is azt mondta 80 éves korában, hogy ezen a világon egyetlen elensége sincs. Megkérdezték tőle, hogy olyan szelid, békés ember volt? A manót, felelte önérzetesen az öregur, csakhogy az elleneségeim már mind meghaltak.

Kalauz: Beszállni Pest-felé. Harmadik osztály hátul. — (Embereink szépen megindultak.)

A Karitás Közpointi Segélyező Bizottság

az aratási munkálatok befejezése után, amelynek kielégítő sikeréért végtelen hálával tartozunk a jó Istennek, kopogtat minden nemesen érző szív kapuján és kéri őket, hogy az elkövetkező esztendő szociális nyomorának enyhítéséhez természetbeni adományaikkal már most hozzájárulni sziveskedjenek, illetve számításaikban és tervezgetéseikben erről a súlyos kötelezettségről sem feledkezzenek meg.

A Bizottság 250 olyan elesett, munka és keresetképtelen, beteg családfőt tart nyilván, akik létfenntartásuk tekintetében közsegélyre szorulnak. A Bizottságnak minden törekvése arra irányul, hogy a kolduskérdést megoldja, s e célból a koldusmegváltás módszerét óhajta bevezetni. Mezőgazdasággal foglalkozóknál kat. holdalkint 2 kg. búzával, illetve annak beszállításával lehet elnyerni az erre való jogosultságot. Egyéb foglalkozásuaknál h.a.v.i pénzbeli hozzájárulással.

Felkéri a Bizottság a lakosság azon rétegét, kikre ez a szociális teher hárul, hogy már most igyekezzenek ez irányban közreműködni a Bizottság nehéz munkájában.

Mindenemű felvilágosítás nyerhető a plébánián, vagy a község háza 6-os számú irodájában.

Kölcsönt a szikes-területek javítására

A Főispán is támogatja az eszmét

Békésvármegye Törvényhatósági Bizottságának legutóbbi közgyűlésén dr. Geist Gáspár tett életrevaló és fontos közgazdasági érdeket szolgáló javaslatot a szikes-területek javítására, szükséges állam-kölcsön biztosításáról.

Mint értesülünk, a vármegyei közgyűlés elfogadta a javaslatot és ez irányban felírta a Földművelésügyi Miniszterhez. Annál inkább örülünk a nemes gondolat szárnyra bocsátásának, mert négy-öt évvel ezelőtt azt már Vaszkó Pál endrői kispapja és Csernus Mihály apátplebános a vármegyén is, lapokban is erőteljesen propagálták, sőt ennek következtében pár év előtt a kormány kb. 50.000 pengőt hajlandó lett volna kölcsönözni e célra. A szikesföldök tulajdonosai azonban nem vehették igénybe a kölcsönt annak súlyos és nem éppen gazdaságos feltételei miatt.

Felhoztuk ezt az elmúlt napokban az Endrődön időző *vitéz* dr. Ricsóy-Ujlari Béla főispán előtt, aki lelkes támogatója a mozgalomnak, s aki a következőképpen gondolja helyesen lebonyolíthatónak a fontos kérdést: „Egy kishold szikes-terület javítására kb. 120 P. 6 éves kölcsönre volna szükség. A föld javítása utáni első évben sem tőke-törlesztés, sem kamat fizetés nem volna. A második évtől kezdődőleg a birtokos holdankint évi 20 P. tőketörlesztést és 4 P. kamatot fizetne. Viszont a kölcsön lefizetéséig a megjavított földterület után adó-emelés nem történne. A kapott kölcsön 2/3-át, tehát holdankint 80 pengőt a földet kitermelő munkások kapnák közvetlenül az Előjáróságtól, de a munkabér nagyságát és a munkások felfogadását a kölcsönt igénylő gazda és munkások egymás között intéznék. Természetesen nyilvántartott és segélyre szoruló munkások közül volna köteles elsősorban felfogadni a gazda, s a munka ellenőrzését, s a teljesítmény arányában a munkabér kiutalást végezné a község. A kölcsön egyharmadát, azaz 40 pengőt a gazda kapná, amennyiben a kitermelt föld széthordását saját igájával és embereivel végezné.”

Nagyon egészséges és gyakorlati megoldásnak tartjuk a Főispán elgondolását. Biztosítva volna az állam, hogy a kölcsön-pénz valóban a föld javítására fordítható, tekintélyes kubikus munkástömeg kapna téli hasznos foglalkozta-

ást, de jóljárna a gazda is, mert a fuvardij megváltásával némi forgótőkét kapna, s megjavított földje évi 3 mázsa buza többletet számítva is bőségesen fedezné a 24 P. évi ráját.

Felvetetné valaki azt a kifogást, hogy a legelők csökkentése káros volna az állattenyésztésre, s így nem kívánatos az. A Tiszántulon, így Békésvármegye északi részén is nagyon sok kopár, még libalegelőnek sem alkalmas terület van. Mint az itteni gazdák mondják, „csak azért, hogy a föld lukas ne legyen!” Ezeknek feltörése és a 3–5 méter mélységből felhozott sárgafölddel való borítása igen nagy közgazdasági érdek. A helyesen „digózott” földek Endrődön már 15–20 év óta jól termik nemcsak a kalászosokat, hanem a tengerit és lucernát is. Két hold lucernás több takarmányt ad, mint 10 hold kopár legelő, amelyiken májusban és kedvező időjárás esetén még júniusban valahogyan eltengődik a jószág, de a nyári hónapokban teljesen lesül. Tehát ez az érv sem hozható fel jogosan. Viszont a legsikerdusabb és leg-súlyosabb buzát éppen az ilyen sárgafölddel 15–20 centiméter vastagságban meghordott földek termik.

600.000 pengős kölcsönt kíván 5000 kishold szikes föld javítása. Most 5000 kishold legelő évi hozama legfeljebb 50.000 P., míg a megjavított föld 5 mázsa átlagos szemtermést számítva, évi 25.000 q. termést, s a buza-árpa-tengeri átlagárat csak 8 pengőt véve is — már az első évben 200.000 pengő hozamot jelent. — Megérdemli tehát a befektetést és munkát.

Az endrői kispapok alázattal kérik a Főispán urat, hogy közismert egyszerűségével és buzgóságával karolja fel és segítse megvalósulásra a kitűnő eszmét és praktikus tervet.

Az adó-gabona

bevezetését sürgetik már a *debreceni gazdák is*. Előttünk nem új a mindenképpen helyes és reális terv. Csernus Mihály apátplebános már öt évvel ezelőtt ujságokban s a megyegyűlésen is alaposan ismertetette az életrevaló eszmét. Három évvel ezelőtt *Gömbös Gyula miniszterelnök*hez is eljuttatta a tervet, aki azt tetszetősnek találta, de a pénzügyi kormányzat „mint nehezen végrehajthatót” nem fogadta el.

Miben áll itt a nehézség?

A Csernus-féle terv szerint minden járásban, városban vagy nagyobb községben a Pénzügyigazgatóság kijelöl

„adóbuza-raktárokat.” Vagy malmokban vagy magán embereknél.

Egy községi előjáró, lovábá forgalmista, esetleg malomellenőr — a járási gazdasági felügyelő ellenőrzése mellett végezné a buza átvételét.

A gazda beszállított buzája után „bárcát” kapna, hogy milyen fajsúlyú és mennyi súlyú buzát szállított be az adóraktárba.

Az adóhivatal a bárcát pénzre számítaná át a következőképpen: 76 kg-os buzáért 16 P-öt, 77 kg-os buzáért 16.20, 78 kg-osért 16.40, 79 kg-osért 16.60, 80 kg-os buzáért 16.70 s ennél súlyosabb, u. n. prima buzáért 17 pengőt számítana fel a gazda adójába.

Ilyformán jutalmazva volna a jobb minőségű termelő gazda, de az igazság is szemelőlten tartatnék.

Ezzel az egyszerű eljárással elintézését nyerne a gazda adójának és hátralékának kiegyenlítése.

Mi történjék a gabonával?

A 80 kg-os és ezenfelüli prima buzát az állam külföldre szállítaná.

A 76–79-es buzákat a malmok örölnék fel. Az állam kapna 60 kg. kenyér és 12 kg. nulláslisztet 1–1 q. buza után. A korpa a malomtulajdonosé lenne, de ez mázsánként 8 pengőért köteles volna a lakosságuk kimérni.

A tisztviselők fizetésük 5 százalékát lisztjegyben kapnák. A kenyérlisztet 22, a nulláslisztet 30 filléres áron kapnák. Így egy mázsa buza lisztjéért (60+12), az állam 16.80 pengőt kapna. A fennmaradó mennyiséget részben a hadsereg fogyasztaná el, részben az állami és ármentesítő közmunkákat végző munkások akként, hogy a napszámmak csak felét kapnák pénzben, másik felét liszt-adagban előbbi ár szerint.

A malomellenőrök — csekély pótszemélyzettel — kitűnően el tudnák látni az ellenőrzést és irányítást.

Nagy nehézség tehát nincsen.

Mi volna az előny?

A gazdára az, hogy buza-termeséncik tekintélyes hányada jó áron kelne el. Tehát szívesen fizetne s így 1–2 év alatt horribilis adóhátraléka elintézését nyerne.

Az állam megtalálná számítását, mert a buza és liszt eladása, illetve illetménypótlék gyanánt való felhasználásával a gazdának beszámított összegét megkapná, s másrészt befolyna az a nagy adóhátralék, amely most úgy az államra, mint adókövető közületekre (vármegye, község, egyházak, társulatok stb.) bénítólag hat.

Reméljük, hogy a debreceni gazdák nyomán az ország többi részén is felhangzik a gazda kívánság és mielőbb megvalósításra kerül a feltétlenül közérdekű, gyakorlati terv.

HIRDETÉSEK

Endrőd—Gyomai Takarékpénztár R. T. Endrőd

Főintézet: Gyoma. Telefon: Endrőd 2. Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellett. Foglalkozik a banküzlet minden ágával, szelvénybevételek, arany- és ezüstpénzek, valamint külföldi pénzmezek beváltásával a mindenkor legmagasabb árfolyamon. Mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul áll rendelkezésre az igazgatóság.

Endrődön a Nagyperesdülőben 8 kis hold, Décspáskumon 1 k. hold 266 n. öf föld kedvező fizetési feltételek mellett olcsón eladó. Érdeklődni lehet Békéscsabán, a Békésmegyei Kereskedelmi Banknál.

Kaliforniai pajzstetűtől mentes Gyümölcsfát, Magastörzsű és bokor-rózsát, diszfát, diszcserjét, Évelő virágot, Gyökeres szőlővesszőt stb. bármilyen mennyiségben igen olcsón szállít *Unghváry József* iskolája Cegléd Budapesti iroda VI. Andrassy ut 56. Oktató nagy árjegyzék ingyen.

SCHUSZTER FERENC áll. vizsg. fogász Gyomán, Mátyás király u. (volt kis templom u.) 6 szám alatt fogászati működését megkezdte. Foghuzás, fogtömés és mindennemű fogpótlás.

„JÖVÖNK” a magyar földmunkások népszerű heti lapja Szerkesztőség és Kiadóhivatala Budapest, József u. 61 szám.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt. mindenféle

gabonanevelő magas piaci áron vásárol.

JEGYGYÜRÜK ZSEBÓRÁK

finom minőségben nagy választékban TAUBER MEZŐTUR

Gimnáziummal szemben (40 éve az egész környéken előnyösen ismert üzlet.)

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának

Iratkozzék be tagul mert ezáltal csekély havi tagsági díj ellenében oly összegű temetési segélyről gondoskodik, amelyből a gyógykezelés, temetés minden kiadása fedezhető. A temetési segélyakciót a nagyváradi egyházmegyei Apostoli Kormányzó ur 1933/1933 sz. alatt jóváhagyta és ajánlja.

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön.

Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincsen! Legtöbb havi díj 50 fillér.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934. számú engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős: **Stefán Béla.**

Nyomtatta a „Hungária” könyvnyomda vállalat, Gyomán.

Felelős üzemvezető: Tekel Sándor.